

Akademik
Anica Nazor

Uz izložbu:

Svjetlost glagoljice

Željke i Borisa Rogić, NSK, 23.II.2012

Umjetnici su, dakle, u svoje stvaralaštvo uspješni prenijeti duh jednog pisma, koje je znak, znamen jednoga naroda i njegova kulturnoga identiteta.

Zadovoljstvo mi je što mi je pružena prilika da kažem nekoliko riječi u povodu izložbe Svjetlost glagoljice, koju su nam podarili naši samozatajni umjetnici iz Rijeke – supruzi: cijenjena gospođa Željka i cijenjeni gospodin Boris Rogić.

Moj prvi susret s umjetnicima bio je virtualan: samo nekoliko sekvenci s njihove riječke izložbe, pokazanih u kasne večernje sate na prvom programu Hrvatske televizije uvjerile su me da je riječ o umjetnicima koje je ljepota glagoljskog pisma nadahnula i opčarala na način meni blizak. U tome me je učvrstio katalog riječke izložbe i potom, dakako originali na ovoj, zagrebačkoj izložbi.

A po čemu mi je bliska njihova umjetnička interpretacija glagoljskih slova: po tome što su ona prepoznatljiva, što imaju uporište u glagoljaškom realitetu – u glagoljaškim rukopisima i tiskopisima, i što su lijepa. Već sam naslov izložbe ispisan je glagoljicom u duhu glagoljaške tradicije : u riječi svjetlost -je - je napisano jednim znakom, koji se u glagoljici zove jat. Umjetnici su, dakle, u svoje stvaralaštvo uspješni prenijeti duh jednog pisma, koje je znak, znamen jednoga naroda i njegova kulturnoga identiteta.

Da je glagoljsko pismo znak hrvatskog kulturnoga identiteta dobro je znao i naš kipar Ivan Meštrović, koji je naziv svoje znamenite skulpture Povijest Hrvata uklesao glagoljskim slovima. Da bi slova bila što vjernija, što bliža

izvorima, Meštrović se obratio filologu Stjepanu Ivšiću, tada prvaku u poznavanju glagoljice i svega onoga što je u Hrvatskoj nastalo na glagoljici. U dvjema riječima : Povijest Hrvata Ivšić je uspio sažeti bit glagoljske grafije, ortografije pa i gramatike hrvatskog jezika. Upotrijebio je ligature, to jest spojnice slova kojima su jedan ili više zajedničkih elemenata, upotrijebio je stari tvrdi poluglas iza suglasnika u sredini i na kraju riječi, karakteristično za ortografiju to jest pravopis u najstarijem razdoblju glagoljske pismenosti. Upotrijebio je

jat za ije u riječi povijest. Ivšić je upotrijebio stari hrvatski oblik genitiva množine Hrvat. Tako je u nazivu Meštrovićeve skulpture Povijest Hrvata, uklesanom glagoljicom, u neku ruku uklesana povijest glagoljskih slova na našem tlu.

Glagoljska pak slova Rogićevih sadrže sve elemente izvornosti, što nije ni jednostavno ni

lako postići kad se zna da je vrlo zahtjevan materijal iz kojega umjetnici oblikuju i stvaraju glagoljska slova. To je tvrdo (skupocjeno), ali i čudesno takozvano umjetničko staklo koje se uz to mora pribaviti iz daleke zemlje. Obrada umjetničkog stakla zahtjeva istančana zanatska i tehnička znanja, što Rogićevi u kontinuitetu stječu i usavršavaju. Po materijalu iz kojih stvaraju svoje umjetnine oni su danas jedinstveni. Svojim su umijećem autori izložbe Svjetlost glagoljice uspješni pokazati sjaj i ljepotu glagoljskog pisma.

I zato im zahvaljujemo.